

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆՍԱԳՐՔԻ ՆԱԽԱԳԾՈՎ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՄԵՂԱԴՐԱՆՔԻ ԳՈՐԾԵՐՈՎ ՎԱՐՈՒՅԹԻ ՆԵՐԴՐՎՈՂ ՍՈՂԵԼԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Արտակ Ղազարյան

ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի ասպիրանտ

Քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագծային կարգավորումներով նախատեսվում է մասնավոր մեղադրանքի գործերով մեղադրանքը կազմակերպել հիմնական մասնավոր մեղադրանքի ձևով, ուստի անհրաժեշտություն է առաջանում քննարկել այն հարցը, թե որքանով է նպատակահարմար «պետական մեղադրանքի միջոցները» տնտեսել՝ տվյալ գործերով մեղադրանքը հիմնական մասնավոր մեղադրանքի ձևով կազմակերպելով, այլ կերպ ասած՝ որքանով է նպատակահարմար «արհեստականորեն» միավորել երկու՝ «մասնավոր մեղադրանքի գործերի» և «մասնավոր մեղադրանքի» (կոնկրետ դեպքում՝ հիմնական մասնավոր մեղադրանքի) ինստիտուտները: Հարցի ուսումնասիրությունը, կարծում ենք, պետք է կատարել երկու ուղղություններով՝ տուժողի իրավունքների ու օրինական շահերի¹ ապահովման և ներդրվող մոդելով բուն նպատակի իրագործելիության տեսանկյունից:

Ներդրվող մասնավոր մեղադրանքի մոդելով հանցագործությունից տուժած անձը հայտնվում է խիստ անբարենպաստ պայմաններում

Հանցագործությունից տուժած անձինք, որպես կանոն, չեն ունենում հատուկ մասնագիտական իրավական գիտելիքներ, սակայն նրանց վրա, առանց տարբերակման, դրված է մեղադրանքի (քրեական հայցի) պաշտպանության նույնպիսի պարտականություն, ինչ իրավաբան դատախազի վրա՝ հանրային մեղադրանքի գործերով:

Ավելին, տուժած անձին հակադրվելու է պաշտպանության կողմը. նախագծով նախատեսված մեծաթիվ դեպքերում հանդես է գալու պրոֆեսիոնալ իրավաբանը (պաշտպանի պարտադիր մասնակցության դեպքեր):

Թերևս հենց այս հանգամանքների հաշվառմամբ է, որ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի հայեցակարգում (5.8-րդ կետ) նշվում էր, թե պետք է հաշվի առնվեն կատարված հանցագործությամբ ներկայացված քրեական հայցը պաշտպանելու տուժողի ունակությունն ու հնարավորությունները: Սակայն նախագծում այս առումով մեխանիզմներ չնախատեսվեցին: Թերևս միակ բացառությունը Նախագծի 11-րդ հոդվածի 4-րդ մասով նախատեսված դեպքերում հանրային հետապնդման կարգով քրեական հետապնդման հնարավորություն նախատեսելն է, որը, սակայն, չի համապատասխանում քրեական օրենսգրքի (նախագծի) նյութաիրավական հենքին: Քրեական օրենսգրքի նախագծի 16-րդ հոդվածով սահմանվում է «մասնավոր մեղադրանքի գործերի» շրջանակը. «Անձը կարող է ենթարկվել քրեական պատասխանատվության միայն հանցագործությունից տուժած անձի հայցի հիման վրա»: Այսինքն, բոլոր այն դեպքերում, երբ կատարվի «մասնավոր մե-

¹ Տուժողի մասնավոր շահերի մասին մանրամասն տե՛ս Ս.Ա.Դիլբանդյան, Տուժողի իրավունքների և օրինական շահերի ապահովումը քրեական դատավարությունում, ի.գ.թ. աստիճանի հայցման ատենախոսություն, Երևան, 1995, էջեր 51-52: Տե՛ս նաև՝ ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի 2010թ. ԵՇՂ/0097/01/09 գործով կայացրած որոշման 18-րդ կետը:

դադրանքի գործերի» շրջանակում ընդգրկված արարք, միաժամանակ բացակայի տուժած անձի հայցը, անձ չի կարող ենթարկվել քրեական պատասխանատվության, ինչը ենթադրում է, որ մինչ տուժած անձի կողմից դատարան հայց ներկայացնելը այդ արարքը չի կարող **պատժելի լինել**: Մյուս կողմից՝ արձանագրելով, որ արարքի պատժելիությունը (հակաիրավականությունը) հանդիսանում է հանցանքի հատկանիշ¹, ապա ստացվում է, որ այսպիսի կարգավորման դեպքում *մինչ տուժած անձի կողմից հայց ներկայացնելը չենք կարող խոսել տվյալ արարքի հանցանք լինելու մասին*: Քրեական օրենսգրքի նախագծում այսպիսի կանոնակարգման առկայության դեպքում փաստացիորեն անիրագործելի է դառնում քրեական դատավարության օրենսգրքի նախագծի 11-րդ հոդվածի 4-րդ մասով արված բացառությունները, ըստ որի՝ դատախազը, անկախ քրեական հայց ներկայացնելուց կամ քրեական հայցից հրաժարվելուց, իրավասու է քրեական հետապնդում իրականացնել հանրային կարգով, ընտանիքում բռնության հատկանիշներով հանցանքներով, ինչպես նաև ՀՀ քրեական օրենսգրքի 16-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հանցանքներով (մասնավոր մեղադրանքի գործերով- Ա.Ղ), եթե անձն իր անօգնական վիճակի կամ ենթադրյալ վնաս պատճառողից կախվածության մեջ լինելու փաստի ուժով չի կարող պաշտպանել իր իրավաչափ շահերը:

Բանն այն է, որ եթե, օրինակ, անձը, «մասնավոր մեղադրանքի գործով» գտնվելով ենթադրյալ վնաս պատճառողից կախվածության մեջ, հայց չներկայացնի, սակայն դատախազը առաջնորդվի քրեական դատավարության օրենսգրքի (Նախագծի) 11-րդ հոդվածի 4-րդ մասով և քրեական հետապնդում իրականացնի, *կստացվի, որ անձի նկատմամբ իրականացվում է քրեական հետապնդում մի արարքի համար, որը ի սկզբանե չի կարող զնահատվել որպես հանցավոր, քանի որ այդ իրավիճակում կբացակայի քրեական պատասխանատվության «հավելյալ» հիմքը (քրեական օրենսգրքի նախագծի 16-րդ հոդված)*: Ասվածը ամբողջովին վերաբերելի է նաև քրեական դատավարության օրենսգրքի նախագծի 11-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված կարգավորմանը:

Այսպիսով, կարելի է փաստել, որ քրեական դատավարության օրենսգրքի նախագիծը շեղվեց հայեցակարգում ամրագրված տրամաբանությունից: *Նախագծում չամրագրվեցին արդյունավետ մեխանիզմներ, որոնք պետք է լուծեին «քրեական հայցը պաշտպանելու տուժողի ունակությանն ու հնարավորություններին» զնահատման հարցը և ըստ այդմ նման իրավիճակում անհրաժեշտ լուծումներ ապահովեին* (իսկ տեղ գտած բացառությունն էլ իր հերթին՝ քրեական օրենքի իր նյութաիրավական հենքին անհապապատասխանության պատճառով անհնար է դառնում դրա ապագա գործարկումը):

Այս առնչությամբ պետք է նկատել, որ թեև Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը ընդհանուր առմամբ Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին կոնվենցիայի² խախտում չի համարում այն հանգամանքը, որ որոշ գործերով մեղադրանքը կարող է կազմակերպված լինել մասնավոր մեղադրանքի կարգով՝ շեշտելով, որ կոնվենցիան չի պահանջում միայն պետական մեղադրանքի կազմակերպում³, սակայն որոշ դեպքերում, հաշվի առնելով

¹ Արարքի պատժելիությունը հանցանքի հատկանիշ լինելու մասին մանրամասն տե՛ս **Գաբրիելյան Ա.Հ.** «Հանցանք» հասկացության օրենսդրական բնորոշման որոշ հարցեր // ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտաժողովի նյութերի ժողովածու/ զլխ. խմբ. **Ղազինյան Գ.Ս.** - Երևան, ԵՊՀ, 2017, էջեր 509-511:

² Այսուհետ նաև կոնվենցիա:

³ Օրինակ, մասնավոր անձանցից անձի՝ ֆիզիկական անձեռնմխելիության իրավունքի արդյունավետ պաշտպանության ապահովման պետության պարտականության մասին խոսելիս ՄԻԵԴ-ը (իհարկե հաշվի առնելով տվյալ գործի կոնկրետ հանգամանքները) նկատում է, որ **չի կարող համաձայնվել** դիմումատուի այն պնդումներին, որ վերջինիս կոնվենցիոնալ իրավունքները կարող են ապահովվել այն դեպքում, **երբ նրա վրա հարձակողները քրեական հե-**

առանձին հանգամանքներ և կարգավորումներ (կամ դրանց բացակայությունը), Ղատարանը, փաստացիորեն անդրադառնալով մասնավոր մեղադրանքի գործերով պետական մեղադրանքի իրականացման հնարավորության բացակայությանը և մեղադրանքը բացառապես հիմնական մասնավոր մեղադրանքի ձևով կազմակերպման հարցերին (մեջբերվող դեպքում հարցը քննարկելով ընտանեկան բռնության համատեքստում), նկատել է որ այդպիսի կարգավորումները «...կարող են Կոնվենցիայի հետ համատեղելիության հարցեր առաջացնել»¹: Ավելին Բևաքուան և Ս-ն ընդդեմ Բուլղարիայի գործով Ղատարանը, նաև այլ հանգամանքերը հաշվի առնելով,² ընգծվել է, որ *տուժողի կողմից մասնավոր մեղադրանք հարուցելու իրավասությունը վերջինիս իրավունքների արդյունավետ պաշտպանության բավարար միջոց չի կարող հանդիսանալ*³:

Արդեն ավելի ուշ 2019 թ., թեև նորից ընտանեկան բռնության համատեքստում անդրադառնալով մասնավոր մեղադրանքի հարցերին Ղատարանը նկատում է, որ «...ապացույցների հավաքումը օբյեկտիվ բարոյությունների հետ է կապվում այն դեպքերում, երբ դաժան վերաբերմունքը տեղ է գտնում վկաների բացակայության պայմաններում և երբեմն չի թողնում տեսանելի (նյութական) հետքեր: Ղատարանը համաձայն է այն բանի հետ, որ *նույնիսկ իրավապահ մարմինների հատուկ պատրաստ-*

տապնդման ենթարկվելին միայն պետության կողմից, և որ Կոնվենցիան պահանջում է քրեական հետապնդում իրականացնել միայն պետական մեղադրողի կողմից: ՄԻԵԴ-ը նշում է. «Այդ կապակցությամբ Ղատարանը բավարարված է, տվյալ գործում ազգային օրենսդրությունը դիմումատուին հնարավորություն է ընձեռել իր վրա հարձակված անձանց նկատմամբ իրականացնել քրեական հետապնդում կա՛մ իբրև մասնավոր մեղադրող, կա՛մ իբրև տուժող կողմ՝ սուբսիդիար մեղադրողի կարգավիճակով, և որ **Կոնվենցիան չի պահանջում բոլոր գործերով պետական մեղադրանքի իրականացում**» (տե՛ս **Sandra Janković v. Croatia**, գործով 05/03/2009թ. վճիռը, զանգատ թիվ 38478/05, կետ 50):

Ղատարանը համանման դիրքորոշում է արտահայտել նույնիսկ ընտանեկան բռնության գործերով (պրանց առնչությամբ ՄԻԵԴ-ը բազմից ընդգծել է ընտանեկան բռնության գոհերի խնցելիությունը և նրանց պաշտպանության գործում պետության ակտիվ մասնակցության անհրաժեշտությունը (տե՛ս, օրինակ, **Hajduová v. Slovakia** գործով 30/11/2010թ. վճիռ, զանգատ թիվ 2660/03, կետ 46)), որի առնչությամբ անդրադառնալով քննարկվող հարցին՝ Ղատարանը նշել է, որ **չի կարող համաձայնվել** դիմումատուի այն պնդմանը, թե նրա կոնվենցիոնալ իրավունքները կարող են ապահովվել միայն այն դեպքում, երբ քաղաքացի Ն-ն (ենթադրյալ բռնարար ամուսինը՝ Ա.Ղ.) հետապնդվեր պետության կողմից, և որ Կոնվենցիան ընտանեկան բռնության բոլոր դեպքերով տուժողի կողմից իրականացվող մեղադրանքի փոխարեն պահանջում է պետական մեղադրանք (տե՛ս **Bevacqua and S. v.. Bulgaria** գործով 12/06/2008թ. վճիռը, զանգատ թիվ 71127/01, կետ 82):

¹ Մասնավորապես քննարկվող գործում բուլղարական օրենսդրությամբ՝ տուժողի ամուսնու, ծնողի, երեխայի, եղբոր կամ քրոջ կողմից դիտարկությանը վերջինիս առողջությանը միջին ծանրության մարմնական վնասվածքներ հասցնելու արարքներով **մեղադրանքը փաստացիորեն կազմակերպված է եղել հիմնական մասնավոր մեղադրանքի ձևով** բացառելով պետական մեղադրանքի փոխակերպման (դատախազի ներգրավման) հնարավորությունը, և այստեղ այդպիսի արարքները կարող էին հետապնդվել միայն տուժողի կողմից՝ մասնավոր մեղադրանքի կարգով: Ավելին այդ գործերով վարույթը ենթակա էր կարճման, եթե տուժողը կանչվելու դեպքում չներկայանար կամ հրաժարվեր մեղադրանքից (գործից) (բուլղարական օրենսդրական համապատասխան կարգավորումները մանրամասն ներկայացված են **Bevacqua and S. v.. Bulgaria** գործով 12/06/2008թ. վճիռի 44-46-րդ կետերում):

² Որպես այդպիսիք Ղատարանի կողմից դիտարկվել են համապատասխան ժամանակաշրջանում բռնության, մասնավորապես ընտանեկան բռնության դեպքերում բուլղարական օրենսդրությամբ վարչական և ոստիկանական հատուկ միջոցներ նատատեսված չլինելը (մանրամասն տե՛ս **Bevacqua and S. v.. Bulgaria** վճիռի 83-րդ կետ):

³ Քանի որ այդպիսի վարույթը ժամանակ է պահանջում և չի կարող այդպիսի կրկնվող միջադեպերի կանխարգելմանը ծառայել (մանրամասն տե՛ս **Bevacqua and S. v. Bulgaria** վճիռի 83-րդ կետ):

ված աշխատակիցների համար դա ոչ հեշտ աշխատանք է, իսկ զոհի համար... դժվարությունները դառնում են անհաղթահարելի»¹ (ընդգծումներն իմն են՝ Ա.Ղ.):

Թեև կոնկրետ դեպքում, ինպես արդեն նշվեց, Ղատարանը հարցին անդրադառնում է ընտանեկան բռնության համատեքստում, և խոսքը մասնավորապես այն զոհի մասին է, որը հարկադրված է ապացույցները հավաքել՝ «շարունակելով հանցագործի հետ մի տանիքի տակ ապրել, լինելով վերջինիցս ֆինանսական կախվածության մեջ ու վախենալով նրա կողմից վրեժխնդրությունից», այնուամենայնիվ կարծում ենք, որ այդպիսի անհաղթահարելի դժվարություններ անձի համար կարող են առաջանալ ոչ միայն ընտանեկան բռնության, այլև մի շարք այլ դեպքերում: Օրինակ՝ երբ անձը թեև ֆինանսապես ենթադրյալ հանցագործից կախված չէ, բայց գտնվում է ոչ բավարար ֆինանսական վիճակում, որպեսզի հնարավորություն ունենա վարձել պրոֆեսիոնալ իրավաբան, չունի բավարար գիտելիքներ (այդ թվում՝ իրավաբանական) կամ անգրագետ է, չունի քրեական հայցը պաշտպանելու բավարար ժամանակ (պայմանավորված, օրինակ, աշխատանքային ծանրաբեռնվածությամբ), գործով բացակայում են վկաներ (կոնկրետ իրավիճակում, օրինակ, դժվար է ձեռք բերել փաստական տվյալներ)² և այլն³: Նկատենք, որ այս առումով Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը Բառսովյան ընդդեմ Ռուսաստանի գործով համանման հանգամանքները (թեև հարցը նույնպես ընտանեկան բռնության համատեքստում քննարկելով) ըստ էության որակել է տուժողի վրա «չափազանց ծանր բեռ» դնել: Այպես՝ նշված գործով Ղատարանը հաշվի է առել այն հանգամանքը, որ դիմումատուն մասնավոր մեղադրանքի վարույթի շրջանակներում չի ունեցել *պետական մարմինների օժանդակությունից* օգտվելու հնարավորություն, որ *ոչ մի ոստիկան նրան չի օժանդակել ապացույցներ հավաքելու, ոչ մի դատախազ նրան չի օժանդակել իր շահերի պաշտպանության համար իրավաբանական փաստաթղթերի կազմման կամ դատարանում նրա իրավունքների պաշտպանության գործում*: Միաժամանակ Ղատարանն արձանագրել է այն, որ ռուսական օրենսդրությամբ տուժողը⁴ **գրկված է անվճար իրավաբանական օգնության հնարավորությունից**, հետևաբար տվյալ դեպքում տուժողի վրա է ընկել իր ներկայացուցչության ծախսերը հոգալու խնդիրը: Այս ամենին գումարվում է այն, որ տուժողը ստիպված է եղել ընդմիջել աշխատանքը և երեխային խնամելու գործը՝ դատական լսումներին մասնակցելու համար, և որ իրավախախտի նկատմամբ քրեական վարույթի հարուցումը *ամբողջովին կախված է եղել տուժողի՝ իրավախախտին*

¹ St' u Volodina v. Russia գործով 09/07/2019թ. վճիռը, գանգատ թիվ 41261/17, կետ 82:

² Համանման մտահոգությունների մասին տե՛ս նաև՝ **Головачук О.С.** Частное обвинение в уголовном процессе, дис. ... канд. юрид. наук, Екатеринбург, 2001, էջեր 36-37:

³ Այստեղ մեր ընդդիմախոսները (եթե մի պահ անտեսենք քրեադատավարական նշված կարգավորման համապատասխանելիության հարցը իր նյութական հենքին) կարող են նկատել, որ բոլոր թվարկված իրավիճակները կարող են գնահատվել իբրև տուժողի «կախյալ կամ անօգնական վիճակ», ինչը թույլ կտա արդեն Նախագծի 11-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 2-րդ կետով մեղադրանքը հանրային կարգով իրականացնել: Սակայն «կախյալ կամ անօգնական վիճակի» այդպիսի լայն գնահատումը իր հերթին կհանգեցնի այն բանին, որ այս գործերով բացառությունը կդառնա կանոն, իսկ կանոնը՝ բացառություն՝ վերացնելով գրեթե բոլոր դեպքերը, երբ մասնավոր անձը մասնավոր մեղադրանքի գործերով հանդես կգա իբրև հիմնական մասնավոր մեղադրող՝ իրականացնելով քրեական հետապնդում:

Քրեական դատավարության գիտության մեջ «կախյալ վիճակ» ընդունված է համարել տուժողի նյութական կամ այլ կախվածությունը հանցանք կատարած անձից, իսկ «անօգնական վիճակում» գտնվողների շարքին դասվում են առավելապես ծանր հիվանդներն ու զառամյալները, մանկահասակ երեխաները, անձինք, որոնք տառապում են այնպիսի հոգեկան խանգարումներով, որը նրանց զրկում է իրականությունը ճիշտ ընկալելու հնարավորությունից (տե՛ս Курс уголовного процесса / Под ред. д.ю.н., проф. **Л.В. Головкин**, - 2-е изд., испр. -М.: Статут, 2017, էջ 1024):

⁴ Կոնկրետ դեպքում խոսքը ընտանեկան բռնության զոհը տուժողի մասին է:

պատասխանատվության կանչելու տոկոսությունից և վճռականությունից: Ղատարանը այդպիսի հանգամանքները դիտարկել է իբրև տուժողի վրա դրված «չափազանց ծանր բեռ»¹:

Իսկ քննարկվող նախագծային կարգավորումներով շատ դեպքերում այդ «դժվարությունները» էլ ավելի են բարդանում, քանի որ մասնավոր մեղադրանքի գործերի շարքում այնպիսի հանցանքներ է նախատեսվում ներառել, որոնք նույնիսկ պրոֆեսիոնալ իրավաբան քննիչի, դատախազի կողմից խիստ դժվար ապացուցելի են (օրինակ՝ Քրեական օրենսգրքի նախագծի 243-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված խարդախությունը կամ քր. օր-ի նախագծի 252-րդ հոդվածով նախատեսված գույքը դիտավորությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը ու մի շարք այլ հանցանքներ): Եվ թե ինչպե՞ս է մասնավոր անձը ապացուցելու համակարգչային հափշտակությունը (SIC!) (քր. օր-ի նախագծի 245-ի առաջին մասով նախատեսված այս արարքը, որը նույնպես դասվում է «մասնավոր մեղադրանքի գործերի» շարքին), հարցը թերևս պատասխան չի պահանջում:

Նույնիսկ այն դեպքում, երբ ինչ-ինչ նպատակահարմարությունից ելնելով՝ մասնավոր մեղադրանքի գործերով մեղադրանքը որոշվում է կազմակերպել հիմնական մասնավոր մեղադրանքի կարգով, անհրաժեշտ է, որ ընտրվեին ընդհանուր առմամբ հեշտ ապացուցվող և խիստ սակավ գործեր: Դրանով հնարավոր կլիներ խուսափել մասնավոր մեղադրողի դժվարությունը «անհաղթահարելի» դարձնելուց, ինչը, սակայն, նախագծային կարգավորումներով «մասնավոր մեղադրանքի գործերի» ցանկի պարզ ընթերցումից երևում է, որ չի արվել²:

Մյուս խնդիրը, որ առաջանում է նախագծային կարգավորումներով, որով տուժողն է՛լ ավելի անբարեպաստ վիճակում է դրվում, պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ նախագծային կարգավորումներով թեև մասնավոր մեղադրանքի գործերով վարույթը տարբերակվել է (տուժողն ունի քրեական հայցի (դրանից հրաժարվելու) իրավունք և այլն), այնուամենայնիվ նույնիսկ այդպիսի տարբերակված վարույթը իր էությանը շարունակում է մեծամասամբ մնալ «խառը» դատավարություն³: Այս տարբերակված վարույթը չկառուցելով մաքուր մրցակցային դատավա-

¹ Տե՛ս **Barsova v. Russia** գործով 22. 10. 2019թ. վճիռը, գանգատ թիվ 20289/10, կետեր 33-34:

² Համեմատության համար նշենք, որ մասնավոր մեղադրանքի նախագծային կարգավորման մոդել կամ դրան մոտ մոդել ունեցող երկրներում խիստ սակավ են հիմնական մասնավոր մեղադրանքի կարգով հետապնդվող գործերի շրջանակը: Օրինակ՝ ՌԴ քր. դատ. օր-ի 20-րդ հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված է մասնավոր մեղադրանքի կարգով հետապնդվող ընդամենը 3 հանցագործություն, ընդ որում այնպիսի հանցագործություններ, որոնց ապացուցելն ինքին որպես այդպիսին բարդություն չի ներկայացնում (այդպիսիք են ՌԴ քր. օր-ի 116.1-րդ հոդվածը (ծե՛ծը, որը կատարվել է համանման արարքի համար վարչական պատասխանատվության ենթարկված անձի կողմից), 128.1-րդ հոդվածի առաջին մասը (գրպարտություն), 115-րդ հոդվածի առաջին մասը (առողջությանը դիտավորությամբ թեթև վնաս պատճառելը): Իսկ ահա ՀՀ քր. օր-ի նախագծով մասնավոր մեղադրանքի կարգով հետապնդվող հանցանքների շարքը ոչ միայն ավելացել է՝ ի համեմատ գործող քր. դատ. օր-ի կարգավորմամբ նախատեսված մասնավոր մեղադրանքի գործերի (Քր. օր-ի նախագծի 16-րդ հոդվածով սահմանված են մասնավոր մեղադրանքի կարգով հետապնդվող 26 հանցանքներ), այլև այստեղ տեղ են գտել հանցանքներ, որոնք ապացուցելը տուժողի համար շատ դեպքերում կլինի գրեթե անհնար (դրանցից մի քանիսը արդեն իսկ թվարկվեց վերևում):

³ Այն, որ այս գործերով տարբերակված վարույթը կառուցված է «խառը» դատավարության մոդելով, կարելի է բխեցնել մի շարք կարգավորումներից: Այսպես օրինակ՝ Նախագիծը մի կողմից մեղադրանքի կողմին (մասնավոր մեղադրողին) հնարավորություն է տալիս տնօրինելու մեղադրանքը (քրեական հայցի հարուցում, մեղադրանքից հրաժարում), մյուս կողմից՝ այստեղ բացակայում են «դատավարության ընթացքը և առարկան»՝ քրեական հայցի ընդունմամբ տնօրինելու կարգավորումները, ինչը Նախագծով բացառվում է: Քրեական հայցի ընդունմամբ «դատավարության ընթացքը և առարկան» տնօրինելու հնարավորության բացակայության մասին անուղակիորեն վկայում է նաև այն հանգամանքը, որ այստեղ մե-

րության գաղափարների վրա և այդ վարույթի վրա վերաբերելի մասով տարածելով վարույթի ընդհանուր կանոնները (Նախագծի 454-րդ հոդվածի 1-ին մաս, 455-րդ հոդվածի 1-ին մաս) նախագծի հեղինակները կամա-ակամա նաև մասնավոր մեղադրանքի գործերով վարույթում *պահպանել են այնպիսի կանոններ ու ինստիտուտներ, որոնք* ուղղված են պաշտպանության կողմին՝ իբրև դատավարության առավել *թույլ կողմին իրավունքների մեխանիկական հավասարությունից զատ հավելյալ իրավունքներով ու երաշխիքներով օժտելուն*: Այլ խոսքով՝ նախագծի մոդելում տեղ է գտել քրեադատավարագիտությանը հայտնի *favor defensionis* դատավարական կառուցվածքը՝ *իր բազմաթիվ դրսևորումներով* (անմեղության կանխավարկած, մեղադրանքի կողմի վրա ապացուցման բեռը դնելը (onus probandi), բոլոր կասկածները հօգուտ մեղադրյալի (կասկածյալի) (*in dubio pro reo*) մեկնաբանման կանոնը, վերջին խոսքի իրավունքը և այլն¹):

Սակայն, նախագծի հեղինակները այդպիսի կարգավորմամբ հաշվի չեն առել մի կարևոր գույն հանգամանք. *favor defensionis* դատավարական կառուցվածքը ունի դատավարության *ապրիորի* թույլ կողմ *հանդիսացող պաշտպանության կողմին* լրացուցիչ միջոցներով (իրավունքներ, երաշխիքներ, պարտականությունից ազատում) օժտելու նպատակ, որը չի կարող փոխարինվել նրանց իրավունքների մեխանիկական հավասարեցմամբ: *Սակայն պաշտպանության կողմը ի սկզբանե կարող է «թույլ» դիտարկվել, երբ նրան հակադրվում է մեղադրանքի կողմը՝ ի դեմս պետության: Իսկ այն դեպքում, երբ մեղադրանքն ու պաշտպանությունը իրականացնում են մասնավոր մասնակիցներ, չի կարելի խոսել կողմերի՝ ապրիորի անհավասարության մասին: Հետևապես այստեղ favor defensionis դատավարական կառուցվածքը չպետք է տեղ գտնի, քանի որ այս պարագայում արդեն այն կիսադառ ռջ թե դատավարության «անհավասար կողմերը փաստացի հավասարեցնելու» դեր, այլ հակառակը՝ ի սկզբանե հավասար կողմերին կոարծնի անհավասար լրացուցիչ հավելյալ իրավունքներ ու երաշխիքներով օժտելով պաշտպանության կողմին, ինչը, վերոթվարկյալ հանգամանքների հետ մեկտեղ, մասնավոր մեղադրողի վրա դրված մեղադրանքի պաշտպանության պարտականությունը կոարծնի «անհաղթահարելի դժվարություն»:*

Հետևաբար՝ պետք է փաստենք, որ նախագծային այսօրինակ կարգավորումները տուժողի իրավունքների ու օրինական շահերի պաշտպանության համար ստեղծում են ըստ էության «անհաղթահարելի դժվարություններ», ուստի կա՛մ պետք է այս գործերով վերացվի նախագծով առաջարկվող մեղադրանքի կազմակերպման մոդելը, և մեղադրանքը կազմակերպվի ռջ թե հիմնական մասնավոր մեղադրանքի, այլ պետական (հանրային) մեղադրանքի կարգով, կա՛մ եթե որոշվում է պահպանել մեղադրանքի կազմակերպման նախագծային մոդելը, տարբերակված վարույթում տեղ գտած կանոնակարգումները պետք է փոփոխվեն՝ տարբերակված վարույթում վերացնելով *favor defensionis* դատավարական կառուցվածքը (իր բոլոր դրսևորումներով), ինչպես նաև մասնավոր մեղադրանքի գործերը նեղացնելով՝ այնտեղ ներառել

դադրյալի կողմից «մեղադրանքի ընդունումը» դիտարկվում է ռջ թե իբրև «քրեական հայցի ընդունում», այլ՝ իբրև ապացույցի տեսակ (մեղադրյալի ցուցմունք (խոստովանություն)):

Բացի այդ, այստեղ դատարանը շարունակում է մնալ **ակտիվ**՝ կաշկանդված չլինելով փաստական արարքին կողմի տված իրավական գնահատականով (Նախագծի 276-րդ հոդվածի 4-րդ մաս) և ունենալով սեփական նախաձեռնությամբ ապացույց հավաքելու լիազորություն (Նախագծի 333-րդ հոդված):

¹ Գիտության մեջ թվարկվածները դիտարկվում են *favor defensionis* դատավարական կառուցվածքի մասնավոր արտահայտություններ (տարրեր), մանրամասն տե՛ս **Михеенкова М.А.**, Благоприятствование защите (favor defensionis) и его проявление в современном уголовном процессе, дис. ... канд. юрид. наук, М., 2012, էջեր 60-78:

համեմատաբար «հեշտ ապացուցելի»¹ հանցագործություններ:

Ներդրվող մասնավոր մեղադրանքի մոդելով պետական մեղադրանքի միջոցների խնայողության իրագործելիությունը և դրա նպատակահարմարությունը

Մասնավոր մեղադրանք նախագծային մոդելով նախաքննության ծանրաբեռնվածությունը թրթափելու նպատակի իրագործելիությունը

Մասնավոր մեղադրանքի այս մոդելի ներդրման նպատակն է եղել, ինչպես նշվում էր դեռևս քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի հայեցակարգում,² «գործի քննության ծանրությունը» դատարան տեղափոխելը, այլ կերպ ասած՝ նախաքննությունը «բեռնաթափելը»:

Սակայն ներդրված մոդելով անգամ մասնավոր մեղադրանքի գործերով նախաքննության բեռնաթափման նպատակին հասնել չի լինում, այդ թվում՝ նաև օբյեկտիվ պատճառներով:

Բանն այն է, որ մասնավոր մեղադրանքի այս մոդելի գործարկման համար անհրաժեշտ է **ենթադրյալ հանցանք կատարած անձի հայտնի լինելը** (451-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 2-րդ կետ), իսկ այն դեպքում, երբ նա հայտնի չէ, նախագծի հեղինակները իրավաչափորեն սահմանում են տվյալ գործերով մինչդատական վարության իրականացման հնարավորություն՝ ենթադրյալ հանցանք կատարած անձին հայտնաբերելու նպատակով³ (451-րդ հոդվածի 5-րդ մաս):

Կարծում ենք, որ հանցանք կատարած անձին կարելի է «հայտնաբերված» համարել այն դեպքում, երբ նախաքննության ընթացքում հավաքվել են ապացույցներ, որոնք վկայում են կոնկրետ անձի կողմից հանցանքի կատարման մասին, այլ կերպ ասած՝ ձևավորվել է քրեական հետապնդման հարուցման հիմքը⁴:

Ավելին՝ այն պարագայում, երբ Նախագծով տուժողն է կրում քրեական հայցում ներկայացված մեղադրանքն ապացուցելու պարտականությունը (455-րդ հոդվածի 2-րդ մաս), գործնականում հնարավոր է, որ տուժողներն «ապացուցման իրենց ծանր բեռը» թրթափելու համար «օգտվեն» հանցանք կատարած անձի՝ իբր իրենց «հայտնի չլինելու» հանգամանքից, որպեսզի հանրային մասնակիցները «իրենց փոխարեն» հավաքեն ապացույցներ:

Այս պարագայում ստացվում է, որ նախաքննությունը գործարկվում է, ծախսվելու են ռեսուրսներ, այնուհետ դադարեցվելու է, և արդյունքում դեռ տուժողն է ուրոշելու՝ հարուցի՞ր քրեական հայց, թե՞ ոչ: Սյուս կողմից՝ հնարավոր են դեպքեր, երբ

¹ Այս առումով որպես ուղենիշ կարող է ծառայել Ղազախստանի քր.դատ.օր-ի 32-րդ հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված մասնավոր մեղադրանքի գործերի շրջանակը, որտեղ ընդգրկված 12 հանցանքները ապացուցման առումով մեծ բարդություններ չեն առաջացնի:

² https://www.e-gov.am/u_files/file/decrees/arc_voroshum/Mar9-6_1.pdf

³ Հիշատակման է արժանի այն, որ ՌԴ քրեական դատավարության օրենսգրքում մինչ 2007թ. առկա էր կարգավորում, ըստ որի՝ մասնավոր մեղադրանքի գործերով, բոլոր այն դեպքերում երբ հանցանք կատարած անձը անհայտ էր լինում, տուժողն ինքն էր փաստացիորեն կրում նրան բացահայտելու պարտականությունը, և օրենսգիրքը չէր նախատեսում ենթադրյալ հանցանք կատարած անձի բացակայության պայմաններում նախաքննության կատարման հնարավորություն: Այսպիսի կարգավորումը ՌԴ սահմանադրական դատարանի 27.06.2005թ. թիվ 7-Պ որոշմամբ գնահատվել է իբրև անձի դատական պաշտպանության իրավունքը խախտող, և հետևաբար ՌԴ քր.դատ.օր-ի կարգավորումները այն մասով, որոնցով դրանք չեն պարտադրում դատախազին, քննիչին, հետաքննության մարմնին և հետաքննիչին մասնավոր մեղադրանքի գործերով հանցանքից տուժած անձի հաղորդումն ընդունելու և հանցանքի մեջ մեղավոր անձի պարզման և նրան քրեական դատավարության կարգով քրեական պատասխանատվության ներգրավվելու միջոցներ ձեռնարկելու, ճանաչվեցին ՌԴ սահմանադրությանը հակասող:

⁴ Այն, որ պետք է ձևավորվի քրեական հետապնդում հարուցելու հիմքը, որպեսզի խոսենք «հանցանք կատարած անձին» հայտնաբերելու մասին, պարզ է դառնում նաև Նախագծի 13-րդ հոդվածի 5-րդ մասի ձևակերպումից, որտեղ նշվում է՝ «քրեական հետապնդման ենթակա» ենթադրյալ հանցանք կատարած անձին հայտնաբերելու մասին:

քրեական վարույթը ենթադրյալ հանրային հետապնդման հանցագործության առթիվ հարուցելուց հետո հետագա քննության ընթացքում պարզվի, որ պետք է արարքը վերադարձվել, ինչի արդյունքում հետապնդման ձևը հանրայինից փոխվում է մասնավորի: Այս պարագայում էլ հանրային մարմինները պետք է դադարեցնեն քրեական հետապնդումը, կարճեն քրեական գործի վարույթը¹:

Եվ այդ դեպքերում հարց է առաջանում՝ **եթե արդեն իսկ նախաքննության մարմնի ռեսուրսները ծախսվել են, ապա ո՞րն է դառնում քրեական վարույթը** կարճելու նպատակը (չէ՞ որ մասնավոր մեղադրանքի նախագծային մոդելն ունեւր նախաքննության ծանրաբեռնվածության թոթափման նպատակ): «Նախաքննության բեռնաթափմանը» ոչ մի կերպ «չի նպաստում» նաև մասնավոր մեղադրանքի գործերի նախագծային կարգավորումներով ընտրված շրջանակը. այստեղ տեղ են գտել այնպիսի հանցագործություններ, որոնցով եթե ոչ բոլոր դեպքերում, ապա առնվազն դեպքերի մեծամասնությունում «պահանջելու են» վարույթի հարուցում հանրային կարգով (տեղ է գտնելու նախաքննությունը), և միայն հարուցված գործի շրջանակներում է փաստվելու, որ կոնկրետ դեպքում առկա է ոչ թե հանրային, այլ մասնավոր մեղադրանքով հետապնդվող արարք: **Այսինքն՝ ընտրված են այնպիսի հանցանքներ, որոնց առկայության մասին կարելի է խոսել միայն այլ հանցանքների կատարման փաստը հերքելուց հետո:** Այսպես օրինակ՝ անզգուշությամբ առողջությանը ծանր վնաս պատճառելու (քր.օր-ի նախագծի 174-րդ հոդված) հանցագործության կատարման մասին կարելի է խոսել, երբ վարույթ հարուցվի ու նախաքննություն իրականացվի առողջությանը ծանր վնաս պատճառելու (քր.օր-ի նախագծի 168-րդ հոդված) հանցագործության փաստի առթիվ, և նախաքննությամբ հերքվի դիտավորությամբ այդպիսի վնաս հասցնելու հանգամանքը: Այս դեպքում վարույթը պետք է կարճվի (հետապնդումը դադարեցվի), որից հետո նոր միայն մասնավոր մեղադրանքի կարգով քրեական հայց հարուցվի: Ու այս տեսակի մասնավոր մեղադրանքի գործերը նախագծային կարգավորումներով բազմաթիվ են²:

¹ Այսպիսի եզրահանգման հիմք է տալիս Նախագծի 12-րդ հոդվածի 1-ին մասի 9-րդ, 13-րդ հոդվածի 4-րդ և 5-րդ կետերի համադրված վերլուծությունը: Մինչդեռ տական վարույթում այդ դեպքում քննիչի վրա դրված է մասնավոր մեղադրանքով վարույթ նախաձեռնելու սահմանված կարգը շահագրգիռ անձին բացատրելու պարտականություն (Նախագծի 207-րդ հոդվածի 8-րդ մաս): Ինչ վերաբերվում է դատական վարույթում այդպիսի իրավիճակի առաջացմանը, առաջին և հպանցիկ հայացքը նախագծին թեև կարող է թյուր կարծիք ձևավորել, թե այդ դեպքում (երբ տուժողը բողոքում է) քրեական վարույթը (հետապնդումը) կարող է շարունակվել, և դատարանը պետք է կայացնի դատավճիռ, սակայն Նախագծի 12-րդ, 13-րդ հոդվածների, 372-րդ հոդվածի 4-րդ կետի, ինչպես նաև 376-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի և 2-րդ մասի վերլուծությունից պետք է եզրահանգել հակառակի մասին: Եվ բոլոր այն դեպքերում, երբ մասնավոր մեղադրանքի գործերով վարույթը իրականացվի հանրային կարգով (այսինքն՝ առկա լինի քրեական գործի վարույթը բացառող հանգամանք), և դատարանը ոչ թե կարճի գործի վարույթը (կամ դադարեցնի քրեական հետապնդումը), այլ կայացնի դատավճիռ (նույնիսկ տուժողի բողոքի առկայության դեպքում), դա կհանդիսանա դատական ակտի բեկանման հիմք, և վերաքննիչ դատարանը այդ դեպքում պետք է բեկանի դատական ակտը՝ կարճի քրեական վարույթը (կամ դադարեցնի քրեական հետապնդումը):

² Քրեական օրենսգրքի նախագծի 16-րդ հոդվածով մասնավոր մեղադրանքի գործերի շարքին են դասվել այնպիսի հանցանքներ, ինչպիսիք են, օրինակ, «Առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելը հոգեկան խիստ հուզմունքի վիճակում» (քր.օր-ի նախագծի 170-րդ հոդված), «Առողջությանը ծանր կամ միջին ծանրության վնաս պատճառելը հակաիրավական ոտնձգություն կատարած անձին բռնելու համար անհրաժեշտ միջոցների սահմանազանցմամբ» (քր.օր-ի նախագծի 171-րդ հոդված), քր.օր-ի նախագծի 179-ի առաջին մասով նախատեսված հանցանքը՝ «Մարդու իմունային անբավարարության վիրուսով անզգուշությամբ վարակելը» և այլն, որոնք իրենց էությամբ այնպիսի հանցանքեր են, որ անհնար է ի սկզբանե, առանց ենթադրյալ այլ հանցանքի փաստով վարույթ հարուցելու անել հենց տվյալ հանցանքների կատարման մասին եզրահանգում:

Այսպիսով պետք է փաստել, որ մասնավոր մեղադրանքի գործերով վարույթի ներդրվող մոդելով դրա նպատակին հասնել (պետական մեղադրանքի միջոցները խնայել, նախաքննությունը բեռնաթափել) օբյեկտիվորեն հնարավոր է լինելու ոչ բոլոր դեպքերում: Ավելին՝ նախագծային կարգավորումները, ըստ որի հանրային կարգով հարուցված գործերը պետք է կարճվեն (հետապնդումը դադարեցվի), երբ պարզվի, որ դրանք մասնավոր մեղադրանքի կարգով են ենթակա հետապնդման, փաստացիորեն խաղալու են պետական մեղադրանքի միջոցների անհարկի վատման դեր. այսինքն՝ դրանք այնպիսին են, որ ոչ թե հեշտացնելու են ներդրվող մոդելի նպատակի իրագործելիությունը, այլ տրամագծորեն հակառակ դեր են կատարելու. բարդացնելու կամ անհնար է դառնալու նպատակի հասանելիությունը:

Հետևաբար՝ գտնում ենք, որ եթե նույնիսկ որոշվի պահպանել նախագծային քննարկվող մոդելը, ապա առնվազն այն դեպքերի համար, երբ քրեական հետապնդման մարմինները ներգրավվել են քրեական վարույթին, իրականացվել է նախաքննություն, այն պետք է շարունակվի, և այդ պարագայում պետք է նախատեսել քրեական հետապնդման հարուցում և իրականացում հանրային հետապնդման կարգով (քանի որ այդ դեպքերում արդեն նպատակը՝ պետական մեղադրանքի միջոցների խնայողությունը, փաստորեն դառնում է անիրագործելի):¹ Բացի այդ, նշված մոդելը պահպանելու պարագայում, կարծում ենք, պետք է «նեղացվեն» մասնավոր մեղադրանքի գործերի շրջանակը՝ վերը արված դիտարկումներին համապատասխանելով:

Ներդրվող մասնավոր մեղադրանքի մոդելով նախաքննության ծանրաբեռնվածությունը թոթափելու նպատակահարմարությունը

Քննարկման է արժանի նաև այն հարցը, թե արդյոք նպատակահարմար է քչացնել նախաքննության բեռնվածությունը մասնավոր մեղադրանքի նախագծային մոդելի ներդրմամբ: Բանն այն է, որ նախաքննության բեռնվածությունը պակասեցվելու է դատարանների ծանրաբեռնման հաշվին:

Դատարանների ծանրաբեռնումը տեղ է գտնելու երկու պատճառով. նախ՝ նախագծային մոդելի ներդրման դեպքում դատարանները ծանրաբեռնվելու են այն պատճառով, որ մի կողմից տվյալ գործերով մինչդատական վարույթի բացակայության, մյուս կողմից՝ վարույթի մասնավոր մասնակիցների՝ քննչական գործողություններ կատարելու իրավասություն չունենալու պարագայում փաստական տվյալների ստացման համար ապացուցողական գործողություններ կատարվելու են հենց դատարանի կողմից, մինչդեռ հանրային մեղադրանքի գործերով այդպիսի անհրաժեշտություն առաջանալու է ոչ բոլոր դեպքերում (Նախագծի 333-րդ հոդված 5-րդ մաս):

Բացի այդ՝ գաղտնիք չէ նաև, որ ներկայիս օրենսդրական կարգավորման պարագայում մասնավոր մեղադրանքի գործերի զգալի մասը կարճվում է նախաքննության ընթացքում, երբ կողմերը հաշտվում են:

Եթե ներդրվի նախագծային կարգավորման մոդելը՝ հրաժարվելով այդ գործերով մինչդատական վարույթից, ապա «հետագա հաշտվելիք այդ զգալի գործերով» նախաքննական միջոցների փոխարեն օգտագործելու ենք դատական միջոցները: Այլ կերպ ասած՝ եթե գործող օրենսդրական կարգավորումներով գործերի զգալի մասը «ֆիլտրվում էր» նախաքննության ընթացքում տեղ գտած հաշտությամբ, ապա նախագծային կարգավորման պարագայում զրկվելու ենք տվյալ գործերով դատարանների ծանրաբեռնվածությունը թոթափող այդ եղանակից, ինչը դատարանների մերօրյա խիստ ծանրաբեռնվածության պայմաններում խիստ բացասական հետևանք կունենա:

¹ Հենց այդպիսի կարգավորում նախատեսված է, օրինակ, ՌԴ քրեական դատավարության օրենսգրքով (20-րդ հոդվածի 4-րդ մաս, 147-րդ հոդվածի 4-րդ մաս, 319-րդ հոդվածի 5-րդ մաս):

Ընդհանրացնելով պետք է եզրահանգել, որ Նախագծով մասնավոր մեղադրանքի գործերով վարույթի ներդրվող մոդելը ունի մի շարք խնդիրներ, և այժմյան կարգավորումներով դրա ներդրումը կվտանգի տուժողի իրավունքների ու օրինական շահերի պաշտպանության արդյունավետ ապահովումը: Չի լուծվում նաև այն խնդիրը, որը նախատեսում էր մասնավոր մեղադրանքի գործերով հիմնական մասնավոր մեղադրանքի կազմակերպմամբ, ավելին՝ հնարավոր է՝ դա առաջացնի հավելյալ խնդիրներ: Ուստի գտնում ենք, որ մինչ նախագծի ընդունումը այն բարեփոխման կարիք ունի:

О ПРОБЛЕМАХ МОДЕЛИ ПРОИЗВОДСТВА ПО ДЕЛАМ ЧАСТНОГО ОБВИНЕНИЯ, ВНЕДРЯЕМОЙ СОГЛАСНО ПРОЕКТУ НОВОГО УГОЛОВНО-ПРОЦЕССУАЛЬНОГО КОДЕКСА РА

Артак Казарян

Аспирант Образовательного комплекса полиции РА

В статье автор рассматривает модель производства по делам частного обвинения, заложенную в проекте нового УПК Армении. В результате изучения отдельных положений Проекта, автор поднимает ряд проблемных вопросов, связанных с регулированием и вносит предложения, направленные на их решение.

ON THE PROBLEMS OF THE MODEL OF PRIVATE PROSECUTION PROCEEDINGS EMBEDDED IN THE NEW DRAFT OF THE CRIMINAL CODE OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

Artak Ghazaryan

Postgraduate student of the Educational Complex of the Police of the RA

In the article the author discusses the model of proceedings in case of private prosecution embedded in the Draft of the new Criminal Procedure Code of the Republic of Armenia. As a result of the study of some regulations of the Draft, the author raises some issues of Draft regulation problems and makes suggestions for their solution.

Բանալի բառեր- ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի նախագիծ, մասնավոր մեղադրանքի գործեր, մասնավոր մեղադրանք, տուժողի իրավունքների ու օրինական շահերի պաշտպանություն:

Ключевые слова: Проект нового Уголовно-процессуального кодекса РА, дела частного обвинения, частное обвинение, обеспечение прав и законных интересов потерпевшего

Key words: New Draft Criminal Procedure Code of the Republic of Armenia, private prosecution cases, private prosecution, protection of the rights and legal interests of the victim.